

วิจัยปรัทัศน์

(Research Review Article)

ฉบับที่ 44 เดือนมีนาคม 2567

นโยบายแจกเงินดิจิทัล (Digital Wallet Policy) กรณีศึกษาของต่างประเทศ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นโยบายแจกเงินดิจิทัล (Digital Wallet Policy) กรณีศึกษาของต่างประเทศ

วิจิตรา ประยูรวงษ์*

บทคัดย่อ

นโยบายแจกเงินดิจิทัล (Digital Wallet Policy) หรือนโยบายการเติมเงิน 10,000 บาทผ่าน Digital Wallet เป็นหนึ่งในนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาลชุดนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 แนวคิดของนโยบายนี้ คือ จะให้เงินดิจิทัล 10,000 บาท แก่ประชาชนทุกคนเท่ากันอย่างถ้วนหน้า โดยกำหนดให้ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ต้องมีเงินเดือนหรือรายได้ไม่เกิน 70,000 บาท มีเงินฝากทุกบัญชีน้อยกว่า 500,000 บาท และใช้จ่ายภายในอำเภอตามทะเบียนบ้าน สำหรับการซื้อของอุปโภคบริโภคเท่านั้น โดยการใช้จ่ายเงินจำนวนนี้จะพัฒนาต่อยอดจากแอปพลิเคชันเป่าตังโดยมีระบบ blockchain เข้ามาช่วยดำเนินการเพื่อลดการทุจริต

จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการแจกเงินหรือคูปองเงินดิจิทัลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของต่างประเทศในภาพรวมจะเห็นว่า มีทั้งประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) สภาพทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่รัฐบาลออกมาตรการดังกล่าวในช่วงที่เศรษฐกิจได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้มีความจำเป็นที่รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายกระตุ้นการบริโภค หรือรองรับการหดตัวของเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจน โดยรัฐบาลต้องการกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยในระยะสั้น ซึ่งจะทำให้มาตรการดังกล่าวดำเนินได้ดี แต่จะไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดี หากแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจชะลอลง เนื่องจากศักยภาพทางการผลิตที่ลดลง หรือมีอุปสรรคด้านอุปทานรวมของประเทศ หากเป็นกรณีดังกล่าว รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการนำเงินกระตุ้นการลงทุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตมากกว่าการกระตุ้นการบริโภคในประเทศ และ 3) เงื่อนไขของโครงการ ประสบการณ์ในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการออกแบบเงื่อนไขการแจกเงินที่มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงไปในกลุ่มเป้าหมาย เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ใช้จ่ายได้เฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ภายใต้ข้อจำกัดทั้งด้านระยะเวลาหรือสถานที่ ซึ่งจะส่งผลดีกว่าการแจกเงินสดแบบไม่มีเงื่อนไข

อย่างไรก็ตาม นโยบายแจกเงินดิจิทัลมีข้อดี คือ อาจสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคใช้เงินตนเองเพิ่มมากขึ้น และจะมีโอกาสทำให้ประสิทธิภาพของนโยบายดังกล่าวสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันอาจส่งผลเสียต่อปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยให้รุนแรงมากขึ้นไปอีก โดยสัดส่วนหนี้ครัวเรือนเมื่อสิ้นปี 2566 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 90.6 ต่อ GDP และหากเพิ่มหนี้สินรวมกันแล้ว ประมาณ 19 ล้านล้านบาท ซึ่งมากกว่าร้อยละ 100 ต่อ GDP ทำให้หนี้ครัวเรือนที่ค่อนข้างสูงของไทยกลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่ส่งผลกระทบต่อใช้จ่ายของภาคประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ หนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายการคลังเช่นกัน โดยหนี้สาธารณะของประเทศไทยในเดือนมกราคม 2567 อยู่ที่ร้อยละ 62.23 และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหากเกิดวิกฤตต่อไป อาจต้องมีการขยายเพดานหนี้สาธารณะอีก ดังนั้น ประเทศไทยจึงอาจไม่มีมาตรการทางการคลังที่เหมาะสมในการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายแจกเงินดิจิทัลที่ใช้เงินจำนวนมากเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น โดยไม่กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นอย่างชัดเจน และจะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

*วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

บทนำ

นโยบายแจกเงินดิจิทัล (Digital Wallet Policy) หรือนโยบายการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet เป็นหนึ่งในนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาลชุดนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 แนวคิดของนโยบายแจกเงินดิจิทัล คือ จะให้เงินดิจิทัล 10,000 บาท แก่ประชาชนทุกคนเท่ากันอย่างถ้วนหน้า โดยกำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินดิจิทัล คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ต้องมีเงินเดือนหรือรายได้ไม่เกิน 70,000 บาท มีเงินฝากทุกบัญชีน้อยกว่า 500,000 บาท และใช้จ่ายภายในอำเภอตามทะเบียนบ้าน และสามารถใช้จ่ายเงินดิจิทัลได้สำหรับการซื้อของอุปโภคบริโภคเท่านั้น โดยการใช้จ่ายเงินจำนวนนี้จะพัฒนาต่อยอดจากแอปพลิเคชันเป๋าตังและนำระบบ blockchain เข้ามาช่วยดำเนินการเพื่อลดการทุจริต

แต่ประเด็นปัญหาที่ยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ คือ ข้อกังวลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินว่า หากพระราชบัญญัติกู้เงินไม่สามารถประกาศใช้ได้ รัฐบาลจะมีแผนสำรองในการดำเนินโครงการนี้อย่างไร จากความไม่ชัดเจนในประเด็นดังกล่าว ทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นและคำถามที่หลากหลาย ทั้งแหล่งที่มาของเงิน รูปแบบที่จะดำเนินการ เงื่อนไข หลักเกณฑ์ ข้อจำกัดของเทคโนโลยี การใช้สิทธิ รวมถึงประสิทธิผลของนโยบายที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวน 500,000 ล้านบาทว่าจะสามารถช่วยกระตุ้นต่อการบริโภคของประชาชน และการเติบโตของเศรษฐกิจ คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 3 ของ GDP ในปี 2567-2568 ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้หรือไม่ ทั้งนี้ หากเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือการดำเนินการขาดความโปร่งใส อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว และอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางการคลังของประเทศในอนาคต

บทความนี้จึงขอนำเสนอถึงที่มาของนโยบายแจกเงินดิจิทัล ความเห็นของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายแจกเงินดิจิทัล และผลการศึกษาวิจัยของต่างประเทศที่มีการออกมาตรการคล้ายกับวัตถุประสงค์ของนโยบายการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ของไทย ซึ่งในต่างประเทศได้ประกาศใช้นโยบายแจกเงินดิจิทัลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งในรูปแบบเงินกระดาษและเงินดิจิทัล ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ โดยนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ที่มาของนโยบายแจกเงินดิจิทัล

นโยบายแจกเงินดิจิทัลหรือโครงการเติมเงินผ่านกระเป๋าเงินดิจิทัล 10,000 บาท เป็นนโยบายเศรษฐกิจระยะเร่งด่วนที่สำคัญของรัฐบาลชุดนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ซึ่งพรรคเพื่อไทยประกาศเป็นนโยบายหลักในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 โดยนางสาวแพทองธาร ชินวัตร หัวหน้าครอบครัวเพื่อไทย ในฐานะเปิดตัว “ครอบครัวเพื่อไทย: บ้านหลังใหญ่หัวใจเดิม” ของพรรคเพื่อไทย เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2565 ได้ประกาศว่า หากพรรคเพื่อไทยได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลจะดำเนินการเติมเงินให้กับประชาชนทั่วประเทศ ต่อมาในงานเปิดตัวว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของพรรคเพื่อไทย เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2566 นายเศรษฐา ทวีสิน ประธานที่ปรึกษาหัวหน้าครอบครัวเพื่อไทย และเป็นบุคคลที่ได้รับเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีจากพรรคเพื่อไทย ได้ประกาศนโยบายเติมเงินอย่างเป็นทางการ โดยจะเติมเงินเข้าไปในกระเป๋าเงินดิจิทัลของประชาชนสัญชาติไทยทุกคน ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป เพื่อนำไปใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน ในพื้นที่ร้านค้าชุมชนรัศมี 4 กิโลเมตร

มีอายุการใช้งาน 6 เดือน ซึ่งร้านค้าสามารถนำเงินดิจิทัลมาแลกเป็นเงินบาทได้กับธนาคารของรัฐในภายหลัง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับชุมชน นำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับประเทศ จากนั้น นายเศรษฐา ทวีสิน ได้ประกาศเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2566 ในงาน “คิดใหญ่ ทำเป็น เพื่อไทยทุกคน ตอน One Team for all Thais: หนึ่งทีมเพื่อไทยทุกคน” ว่า ประชาชนจะได้รับเงินเข้ากระเป๋าเงินดิจิทัลตามเงื่อนไขข้างต้นเป็นจำนวนคนละ 10,000 บาท และพรรคเพื่อไทยได้แจ้งที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินโครงการให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมาจากการบริหารงบประมาณและการเก็บภาษี ประกอบด้วย

1. งบประมาณการรายได้รัฐที่เพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2567 จำนวน 260,000 ล้านบาท
2. ภาษีที่ได้มาจากผลคูณต่อเศรษฐกิจจากนโยบาย จำนวน 100,000 ล้านบาท
3. การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 110,000 ล้านบาท
4. การบริหารงบประมาณด้านสวัสดิการที่ซ้ำซ้อน จำนวน 90,000 ล้านบาท

โดยคิดเป็นเงินจำนวน 560,000 ล้านบาท ทั้งนี้ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมและสถานการณ์ด้านการคลังของประเทศ

ภายหลังจากที่นายเศรษฐา ทวีสิน ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ในการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี คณะที่ 63 นายเศรษฐา ทวีสิน ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อขับเคลื่อนโครงการเติมเงินผ่านกระเป๋าเงินดิจิทัล 10,000 บาท โดยได้ประกาศว่า รัฐบาลสามารถจะเริ่มดำเนินโครงการนี้ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2567 และในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา นายกรัฐมนตรีได้แถลงว่าโครงการนี้เป็น 1 ใน 5 นโยบายระยะเร่งด่วนของรัฐบาล ในการประชุมนัดแรกของคณะรัฐมนตรี คณะที่ 63 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2566 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้มอบหมายให้นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบโครงการเติมเงินผ่านกระเป๋าเงินดิจิทัล 10,000 บาท โดยเป็นตัวแทนของกระทรวงการคลังในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมหารือกับสำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และธนาคารออมสิน เพื่อศึกษารายละเอียด กำหนดเงื่อนไข และแนวทางการดำเนินโครงการ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet เพื่อขับเคลื่อนโครงการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในฐานะประธานคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ได้แถลงปรับหลักเกณฑ์การดำเนินโครงการตามความเห็นที่ได้รับฟังทั้งหมด โดยปรับหลักเกณฑ์เป็นการเติมเงินให้กับประชาชนที่อายุ 16 ปีขึ้นไปที่มีรายได้ไม่เกิน 70,000 บาทต่อเดือน และมีเงินฝากน้อยกว่า 500,000 บาท เป็นจำนวนคนละ 10,000 บาท เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้จ่ายในร้านค้าภายในอำเภอที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชน คาดว่าจะใช้ได้ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 และต้องใช้เวลาครั้งแรกภายใน 6 เดือน โดยใช้ได้ถึงเดือนเมษายน 2570 สามารถใช้เงินดิจิทัลได้สำหรับการซื้อของอุปโภคบริโภคเท่านั้น ไม่สามารถใช้เงินดิจิทัลสำหรับการบริการ สินค้าออนไลน์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ กัญชา กระเทียม บัตรกำนัล บัตรเงินสด ทองคำ เพชร อัญมณี น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าเทอม และการชำระหนี้ รวมถึงไม่สามารถแลกเป็นเงินสดและไม่สามารถแลกเปลี่ยนในตลาดได้ สำหรับร้านค้าที่ร่วม

โครงการ ประชาชนสามารถใช้เงินดิจิทัลซื้อได้ทุกร้านค้าที่ลงทะเบียนรับสิทธิ์ ไม่จำกัดเฉพาะร้านที่อยู่ในระบบภาษีและจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ร้านค้าที่จะขึ้นเงินได้ต้องอยู่ในระบบภาษี การใช้จ่ายเงินดิจิทัลผ่านระบบเป่าตั้ง เนื่องจากมีผู้ใช้งานและร้านค้าเดิมอยู่แล้ว และมีระบบ blockchain เข้ามาช่วยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ทั้งนี้ จำนวนผู้มีสิทธิรับเงินดิจิทัลมีประมาณ 50 ล้านคน ตามคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้งบประมาณรวม 600,000 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินดิจิทัลวอลเล็ต 500,000 ล้านบาท และกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย 100,000 ล้านบาท สำหรับที่มาของเงินดิจิทัล มาจากการออกกฎหมายกู้เงิน 500,000 ล้านบาท ซึ่งได้มีการพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การออกกฎหมายเป็นไปอย่างรอบคอบ รัดกุม และไม่ขัดต่อกฎหมาย และมีแผนจัดสรรเพื่อจ่ายคืนเงินกู้ตลอดระยะเวลาที่เป็นรัฐบาล 4 ปี โดยคาดการณ์ผลดีของนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ต่อประเทศใน 2 ด้าน คือ 1) กระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในระยะสั้น โดยมีประชาชนเป็นกลไกสำคัญ ผ่านการบริโภคและการลงทุน และ 2) วางโครงสร้างพื้นฐานเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและ e-Government ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวจะต้องผ่านกระบวนการทางกฎหมายและมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะดำเนินการต่อไป เนื่องจากโครงการนี้ ถูกวิจารณ์ว่ามีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดในการดำเนินโครงการในหลายเรื่อง ทั้งแหล่งที่มาของเงิน เทคโนโลยีที่ใช้ จำนวนผู้ได้รับสิทธิและระยะเวลาเริ่มต้นโครงการ จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคฝ่ายค้าน สมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนมากเรื่อง การกู้เงินมาแจกให้กับประชาชนโดยไม่มีความจำเป็นเร่งด่วน เสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย และ ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความคุ้มค่าจากการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งอาจทำให้โครงการถูกยกเลิกในที่สุดอีกด้วย

ความเห็นของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายแจกเงินดิจิทัล

นักวิชาการและคณาจารย์เศรษฐศาสตร์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) คณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับนโยบายแจกเงินดิจิทัลในหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

นักวิชาการและคณาจารย์เศรษฐศาสตร์

นักวิชาการและคณาจารย์เศรษฐศาสตร์จำนวน 99 คน ออกแถลงการณ์คัดค้านนโยบายแจกเงินดิจิทัล เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566 เนื่องจากเห็นว่าเป็นนโยบายที่ “ได้ไม่คุ้มเสีย” ด้วยเหตุผล 7 ประการ ดังนี้

1. เศรษฐกิจกำลังอยู่ในภาวะฟื้นตัว โดยสำนักวิเคราะห์ส่วนใหญ่คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวร้อยละ 3.5 ในปี 2567 จึงไม่จำเป็นที่รัฐต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากเพื่อกระตุ้นการบริโภคในประเทศ นอกจากนี้ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ผ่านมา มีการบริโภคส่วนบุคคลเป็นกลไกสำคัญ จึงไม่จำเป็นต้องกระตุ้นการบริโภคส่วนบุคคล แต่ควรให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการสร้างศักยภาพในการลงทุนและการส่งออกมากกว่า อีกทั้งการกระตุ้นการใช้จ่ายในประเทศยังอาจเป็นปัจจัยให้เกิดเงินเฟ้อสูงขึ้นอีกในสภาวะการณ์ที่ราคาพลังงานที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และอาจนำไปสู่สภาวะที่ต้องขึ้นอัตราดอกเบี้ยในที่สุด

2. การใช้งบประมาณจำนวนมาก จำนวน 560,000 ล้านบาท ทำให้รัฐเสียโอกาสที่จะลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้าง digital infrastructure การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งล้วนสร้างศักยภาพการเจริญเติบโตในระยะยาวแทนการใช้งบประมาณกระตุ้นการบริโภคระยะสั้น ๆ ซึ่งไม่สมเหตุสมผลต่อการสร้างหนี้สาธารณะให้เป็นภาระแก่คนรุ่นต่อไป

3. การกระตุ้นเศรษฐกิจให้รายได้ประชาชาติ (GDP) ขยายตัว โดยรัฐแจกเงิน 560,000 ล้านบาท เข้าไปในระบบเป็นการคาดหวังที่เกินจริง เนื่องจากข้อมูลเชิงประจักษ์ทำให้นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ตัวทวีคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) (สัดส่วนที่บอกถึงการเพิ่มขึ้นของ GDP เมื่อภาครัฐเพิ่มการใช้จ่ายหรือลดภาษี จำนวน 1 บาท) ที่เกิดจากการใช้จ่ายของรัฐในลักษณะเงินโอนหรือการแจกเงิน มีค่าต่ำกว่า 1 และต่ำกว่าตัวทวีคูณทางการคลังสำหรับการใช้จ่ายโดยตรงและการลงทุนของรัฐ การที่ผู้กำหนดนโยบายหวังว่านโยบายนี้จะกระตุ้นเศรษฐกิจจึงไม่น่าจะมีความเป็นไปได้ โดยสุดท้ายประชาชนจะต้องจ่ายคืนเสมอ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะการจ่ายภาษีเพิ่มขึ้น หรือราคาสินค้าแพงขึ้นเพราะเงินเฟ้อจากการเพิ่มปริมาณเงินในตลาด

4. ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในวัฏจักรดอกเบี้ยขาขึ้นมาตั้งแต่ปี 2565 เพราะเงินเฟ้อ สูงขึ้นมาก การก่อหนี้จำนวนมาก ไม่ว่าจะรัฐบาลจะออกพันธบัตรหรือกู้เงินจากรัฐวิสาหกิจหรือผู้สถาบันการเงิน ของภาครัฐ ส่งผลให้รัฐบาลและประชาชนทั้งประเทศต้องเผชิญกับอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นทั้งสิ้น หนี้สาธารณะ ของรัฐในปี 2566 มีอยู่ประมาณ 10.1 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 61.6 ของรายได้ประชาชาติ (GDP) จะต้องมี ภาระที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงขึ้นในยามที่ต้องจ่ายคืนหรือกู้ใหม่ ซึ่งจะมีผลต่อภาระเงินงบประมาณของรัฐใน แต่ละปี ยังไม่นับจำนวนเงินค่าดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นจากการแจกเงินคนละ 10,000 บาท นี้ด้วย

5. ในช่วงที่โลกเผชิญกับวิกฤตโรคระบาดและภาวะเศรษฐกิจถดถอย รัฐบาลแทบทุกประเทศต่าง ก็จำเป็นที่จะต้องมีการขาดดุลงบการคลังและสร้างหนี้จำนวนมากเพื่อใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุข กระตุ้นเศรษฐกิจ และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ แต่หลังจากวิกฤตโรคระบาดและภาวะเศรษฐกิจถดถอยผ่านไป หลายประเทศ ได้แสดงเจตนาารมณ์ โดยลดการขาดดุลภาครัฐและหนี้สาธารณะลง (Fiscal Consolidation) ทั้งนี้ เพื่อสร้าง “ที่ว่างทางการคลัง” (Fiscal Space) ไว้รองรับวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคต นโยบายแจกเงิน digital 10,000 บาท ดังกล่าว เป็นการดำเนินที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยที่มีอัตราส่วนรายรับจากภาษีเพียง ร้อยละ 13.7 ของรายได้ประชาชาติ (GDP) ซึ่งถือว่าต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ มาก การกำหนดนโยบายการคลัง โดยไม่รอบคอบระมัดระวัง และไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะส่งผลต่ออันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating) ของประเทศ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการกู้เงินของทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยสูงขึ้นกว่า ที่ควรจะเป็น

6. การแจกเงินให้ประชาชนทุกคนที่อายุเกิน 16 ปี คนละ 10,000 บาท เป็นนโยบายที่สร้างความ ไม่เป็นธรรมในสังคมอย่างยิ่ง ซึ่งรวมถึงผู้มีรายได้จำนวนมากที่อายุเกิน 16 ปี ต่างได้รับเงินช่วยเหลือ ทั้ง ๆ ที่ ไม่มีความจำเป็น

7. สำหรับประเทศไทยซึ่งเข้าสู่สังคมสูงวัย ควรเตรียมการรองรับทางการคลัง ขณะที่จำนวน คนในวัยทำงานลดลง แต่สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาระการใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและ สาธารณสุขจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก ผู้บริหารประเทศที่มองไกลจึงควรใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและรักษาวินัยและ เสถียรภาพทางการคลังอย่างเคร่งครัด

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ข้างต้น นักวิชาการและคณาจารย์เศรษฐศาสตร์จึงเรียกร้องให้รัฐบาล ยกเลิกนโยบายเงิน 10,000 บาท ให้ผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป เนื่องจากประโยชน์ที่ประเทศจะได้นั้นน้อยกว่าต้นทุน ที่เสียไปอย่างมาก นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างบรรทัดฐานให้มีการแจกเงินเพื่อกระตุ้นให้คนจับจ่ายใช้สอย ในระยะสั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงวินัยและเสถียรภาพการคลัง แม้รัฐบาลทุกรัฐบาลจะต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ต้องไม่ทำลายความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว หากจำเป็นต้องมีมาตรการช่วยเหลือกลุ่มคนรายได้น้อย

ควรทำแบบเฉพาะเจาะจงแทนการเหวี่ยงแหครอบคลุมคนทุกกลุ่ม เพราะเสถียรภาพทางการคลังของไทยและ
ความสามารถในการจัดเก็บภาษีไม่เอื้อให้ประเทศดำเนินนโยบายดังกล่าว

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2566 ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย (TDRI) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายแจกเงินดิจิทัลที่รัฐบาลกำลังพิจารณาแนวทางและ
รายละเอียดที่เหมาะสม ซึ่งเป็นโอกาสดีที่รัฐบาลจะได้นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของนักวิชาการ ภาคธุรกิจ
ประชาชน รวมทั้งนักเศรษฐศาสตร์ มาพิจารณาว่าจะมีวิธีอย่างไรที่จะใช้เงิน 5.6 แสนล้านบาท ให้เกิด
ประสิทธิผลมากที่สุด สำหรับนักวิชาการมีความเห็นว่าหากมีเงินจำกัดก็ต้องการให้รัฐบาลนำเงินไปช่วยกับกลุ่ม
ที่เดือดร้อนมากที่สุดก่อน ซึ่งปัจจุบันมีฐานข้อมูลอยู่แล้วว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มที่เดือดร้อน และมีรายได้ต่ำ
จากโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ยกตัวอย่างประเทศจีนที่ใช้เงินราว 500,000 ล้านบาท เช่นเดียวกัน ทำให้
คนจีนหมดความยากจนได้อย่างแท้จริงเพราะเป็นการมุ่งเป้าเฉพาะกลุ่มคนที่เดือดร้อน และในทางวิชาการ
การช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อยจะมีผลในการกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่าการแจกเงินเป็นวงกว้าง สำหรับ
แหล่งเงินที่จะนำมาแจกที่รัฐบาลพิจารณาไว้หลายแหล่งทั้งการกู้ยืม การใช้นอกงบประมาณ ซึ่งแต่ละแหล่ง
มีประเด็นข้อพิจารณาทางกฎหมายพอสมควรและอาจเกิดอุปสรรค ดังนั้น หากรัฐบาลต้องการดำเนินโครงการ
ต่อไป วิธีที่ดีที่สุด คือ การใช้นอกงบประมาณ โดยกันงบประมาณส่วนที่คิดว่าซ้ำซ้อน ไม่มีประสิทธิภาพ
จัดสรรในการดำเนินนโยบายเงินดิจิทัลเป็นงวด ๆ ได้ หากงบประมาณในแต่ละปีมีไม่พอ และเริ่มแจกให้กลุ่มที่
รายได้ต่ำที่สุดก่อนเพื่อให้เป็นไปตามหลักความเป็นธรรม

คณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2567 นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กล่าวถึง
กรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ส่งหนังสือตอบข้อหารือของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการออกพระราชบัญญัติ
กู้เงิน วงเงินไม่เกิน 500,000 ล้านบาท เพื่อใช้ในโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ว่า
การออกพระราชบัญญัติเพื่อกู้เงิน วงเงินไม่เกิน 500,000 ล้านบาท "ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด" คือ
เป็นไปตามเงื่อนไขของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งจะต้องมีความจำเป็นเร่งด่วน
ต้องแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง หรือแก้ไขวิกฤตของประเทศ หรือต้องเป็นไปตามมาตรา 53 มาตรา 57 มาตรา
6 มาตรา 7 และมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หากรัฐบาลสามารถตอบ
เงื่อนไขทั้งหมดได้ก็สามารถออกเป็นกฎหมายได้ ส่วนการตีความว่าวิกฤตหรือไม่วิกฤต ต่อเนื่องและจำเป็น
เร่งด่วนหรือไม่ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีตัวเลขเศรษฐกิจ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงบประมาณ และให้รัฐบาลรับฟังหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ยืนยันได้ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังจะนำความเห็นของคณะกรรมการ
กฤษฎีกาเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet

สำหรับการพิจารณาให้ความเห็นต่อกรณีดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ยึดหลักตาม
พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ใน 5 มาตรา ดังนี้

มาตรา 6 รัฐต้องดำเนินนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำรายได้ การใช้จ่าย
การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักการ

รักษาเสถียรภาพและพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน หลักความเป็นธรรมในสังคมและต้องรักษาวินัยการเงินการคลังตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

มาตรา 7 การกู้เงิน การลงทุน การตรากฎหมาย การออกกฎ หรือการดำเนินการใด ๆ ของรัฐที่มีผลผูกพันทรัพย์สินหรือก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่รัฐ ต้องพิจารณาความคุ้มค่า ต้นทุน และผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการเงินการคลังของรัฐด้วย

มาตรา 9 คณะรัฐมนตรีต้องรักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้อย่างเคร่งครัด

ในการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้ คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาประโยชน์ที่รัฐหรือประชาชนจะได้รับ ความคุ้มค่า และภาระการเงินการคลังที่เกิดขึ้นแก่รัฐ รวมถึงความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างรอบคอบ

คณะรัฐมนตรีต้องไม่บริหารราชการแผ่นดินโดยมุ่งสร้างคามนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว

มาตรา 53 การกู้เงินของรัฐบาลนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ ให้กระทรวงการคลังกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะ และเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนและอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศ โดยไม่อาจตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทัน

กฎหมายที่ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ของการกู้เงิน ระยะเวลาในการกู้เงิน แผนงานหรือโครงการที่ใช้จ่ายเงินกู้ วงเงินที่อนุญาตให้ใช้จ่ายเงินกู้ และหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินแผนงานหรือโครงการที่ใช้จ่ายเงินกู้

เงินที่ได้รับจากการกู้เงินตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงการคลังเก็บรักษาไว้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐเบิกไปใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 57 การกู้เงินตามมาตรา 53 และมาตรา 56 จะกระทำได้แต่เฉพาะเพื่อใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการที่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือสังคม และเมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของแผนงานหรือโครงการมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการที่จะใช้จ่ายเงินกู้แล้ว

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ในการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ครั้งที่ 15/2567 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2567 ที่ประชุมมีมติเห็นควรเสนอข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล กรณีการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี ในการป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชน โดยมีข้อเสนอแนะ 8 ข้อ ดังนี้

1. รัฐบาลควรศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินโครงการตามนโยบายฯ รวมทั้งชี้แจงความชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมว่า ผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการจะไม่ใช่พรรคการเมือง นักการเมือง หรือเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลรายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีศักยภาพมากกว่าผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งเป็นการดำเนินนโยบายที่อาจเข้าข่ายการทุจริตเชิงนโยบาย รวมทั้งประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการของรัฐบาลอย่างแท้จริง เช่น เป็นผู้มีรายได้น้อยหรือกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งต้องมีขั้นตอนและวิธีการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อให้สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2. การหาเสียงของพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 และพรรคเพื่อไทยได้จัดตั้งรัฐบาล ได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 เกี่ยวกับโครงการดังกล่าวนี้ มีความแตกต่างกัน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรดำเนินการตรวจสอบว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 หรือไม่ มาประกอบการพิจารณาด้วย มิฉะนั้นจะเป็นบรรทัดฐานสำหรับพรรคการเมืองสามารถหาเสียงไว้อย่างไร เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่ได้หาเสียงไว้

3. การดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าและความจำเป็นในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ตลอดจนผลกระทบและภาระทางการเงินการคลังในอนาคต ภายใต้หลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน คือ ความโปร่งใส (Transparency) การถ่วงดุล (Checks and Balances) การรักษาความมั่นคงของระบบการคลัง (Fiscal Integrity) และความคล่องตัว (Flexibility) ซึ่งรัฐบาลพึงต้องใช้ความระมัดระวัง พิจารณาระหว่างผลดีผลเสียที่จะต้องกู้เงินจำนวน 500,000 ล้านบาท ในขณะที่ตัวทวีคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) มีเพียง 0.4 การกู้เงินจึงเป็นการสร้างภาระหนี้แก่รัฐบาลและประชาชนในระยะยาว ซึ่งจะต้องตั้งงบประมาณในการชำระหนี้จำนวนนี้เป็นระยะเวลา 4-5 ปี กระทบต่อตัวเลขการใช้จ่ายและการลงทุนของภาครัฐ

4. การดำเนินโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาประเด็นความเสี่ยงด้านกฎหมายอย่างรอบคอบ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (มาตรา 172) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 (มาตรา 53) พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (มาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 6) พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ตลอดจนกฎหมาย คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

5. คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประเมินความเสี่ยงในการดำเนินโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet อย่างรอบด้าน โดยกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารความเสี่ยงและการป้องกันการทุจริต ตลอดจนมีกระบวนการในการตรวจสอบทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการดำเนินโครงการ ซึ่งอาจพิจารณานำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง การบูรณาการป้องกันการทุจริตของโครงการภาครัฐ (โดยการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2553 มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet สามารถดำเนินการได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติอย่างแท้จริง

6. การนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้กับโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสม ตลอดจนระยะเวลาและงบประมาณที่ต้องใช้ในการพัฒนาระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาในการดำเนินโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ซึ่งเป็นการดำเนินโครงการแจกเงินเพียงครั้งเดียวโดยให้ใช้จ่ายภายใน 6 เดือน

7. จากข้อมูลภาวะเศรษฐกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษา และตัวชี้วัดคุณภาพการคลัง รวมถึงตัวบ่งชี้ภาวะวิกฤตที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมและประมวลข้อมูลจากงานศึกษาของธนาคารโลกและ IMF มีความเห็นตรงกันว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาอัตราความเจริญเติบโตของประเทศไทยยังไม่ถึงขั้นประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ แต่เป็นลักษณะชะลอตัวเท่านั้น ดังนั้น การกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน รัฐบาลควรพิจารณาและให้ความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น การกระตุ้นการบริโภคภาคเอกชน การกระตุ้นการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ การเพิ่มทักษะให้แก่แรงงาน ในกรณีที่รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือประชาชนภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่เข้าขั้นวิกฤต ควรพิจารณากลุ่มประชาชนเป้าหมายที่เปราะบางที่สุด ซึ่งต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 อาทิ กลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่าเส้นความยากจน

8. หากรัฐบาลมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือประชาชน รัฐบาลควรช่วยเหลือกลุ่มประชาชนที่มีฐานะยากจนที่เปราะบาง ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เท่านั้น โดยนำเงินจากแหล่งเงินงบประมาณปกติ ไม่ใช่เงินกู้ตามพระราชบัญญัติเงินกู้ และจ่ายในรูปเงินบาทปกติในอัตราที่เหมาะสม เพื่อพยุงการดำรงชีวิตของกลุ่มประชาชนที่ยากจน โดยการกระจายจ่ายเงินเป็นงวด ๆ หลายงวดผ่านระบบแอปเป่าตังที่มีประสิทธิภาพ และมีฐานข้อมูลครบสามารถทำได้รวดเร็ว ซึ่งจะลดความเสี่ยงต่อการขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ขัดพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และขัดพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ประการสำคัญไม่สร้างภาระหนี้สาธารณะของประเทศในระยะยาว

คณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567 นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พร้อมด้วยนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง และนายเผ่าภูมิ โรจนสกุล เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แถลงผลการประชุมว่า ที่ประชุมรับทราบหนังสือความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีการอธิบายถึงข้อเสนอแนะแต่ละข้อที่ทั้งสองหน่วยงานเสนอมา โดยที่ประชุมรับข้อเสนอแนะของทั้งสองหน่วยงานไปดำเนินการ และตั้งคณะทำงานรวบรวมข้อเท็จจริงและมอบหมายฝ่ายเลขานุการรวบรวมข้อเท็จจริงและข้อสังเกตต่าง ๆ รวมทั้งมอบหมายกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อออกแบบขอบเขตการพัฒนาให้เกิดความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตในโครงการ อีกทั้งที่ประชุมมีมติตั้งอนุกรรมการด้านการตรวจสอบการกระทำที่อาจผิดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของโครงการ โดยคณะทำงานรวบรวมข้อเท็จจริงจะมีกรอบเวลาทำงาน 30 วัน เมื่อเสร็จสิ้นแล้ว จะนัดประชุมคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital

Wallet อีกครั้ง เพื่อนำเอาข้อเสนอแนะของ ป.ป.ช. เข้ามาพิจารณาอีกครั้ง และจะกำหนดแนวทางในการเดินหน้าโครงการต่อไป คือ การเสนอให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Hsieh, Shimizutani, & Hori (2010) ศึกษาวิจัยเรื่อง “Did Japan's Shopping Coupon Program Increase Spending?” เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการคลังที่ดำเนินการโดยรัฐบาลญี่ปุ่น เมื่อปี 2542 ประเทศญี่ปุ่นประสบภาวะเงินฝืด (Deflation) ประชาชนมีความกังวลเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ตกต่ำจึงเลือกที่จะออมเงินเย็นมากกว่าจะใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้ออกนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจผ่านการแจกคูปองซื้อของ (Shopping Coupon) มูลค่า 20,000 เยน (ประมาณ 200 ดอลลาร์) ให้กับประชาชน 31 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 4 ของประชากรญี่ปุ่น ภายใต้เงื่อนไขว่าครัวเรือนที่เข้าเกณฑ์จะต้องมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือมีผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี อาศัยอยู่ด้วย จำนวนคูปองที่ได้รับจะเท่ากับจำนวนเด็กหรือผู้สูงอายุในบ้าน คูปองมีอายุ 6 เดือน จำกัดการใช้จ่ายในพื้นที่ที่ผู้รับคูปองอยู่อาศัย และจะหมดอายุหากไม่ได้ใช้ รวมไปถึงมีข้อจำกัดของคูปอง คือ ไม่สามารถใช้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล จ่ายภาษีจ่ายค่าสาธารณูปโภค หรือใช้ชำระหนี้ ผลการศึกษาพบว่า โครงการดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายรวมอยู่ประมาณ 620 พันล้านเยน และคูปองถูกใช้จ่ายภายในระยะเวลาดำเนินโครงการคิดเป็นร้อยละ 99.6 ของคูปองที่แจกจ่ายทั้งหมด การแจกคูปองมีผลน้อยมากต่อสินค้าที่ไม่คงทน (Non-Durables) เช่น อาหารและเครื่องดื่ม กาชาและน้ำมันเชื้อเพลิง และมีอัตราบริโภค (Marginal Propensity to Consume: MPC) เพียง 0.1–0.2 สำหรับสินค้าคงทน (Durables) เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ ในเดือนถัดมาหลังจากที่ไม่ได้แจกคูปองแล้วพบว่า ค่า MPC ไม่ได้แสดงผลเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ประชาชนได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าวแต่อย่างใด

Liu, Shen, Li, & Chen (2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง “Stimulating Consumption at Low Budget: Evidence from a Large-Scale Policy Experiment Amid the COVID-19 Pandemic” เป็นการศึกษาถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลจีนโดยการออกนโยบายแจกคูปองดิจิทัล (Digital Coupon) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายแจกคูปองดิจิทัลต่อการใช้จ่ายของประชาชนจีน เมื่อเดือนมีนาคม 2563 รัฐบาลจีนได้แจกคูปองดิจิทัลมูลค่ากว่า 19,000 ล้านหยวน หรือราว 85,000 ล้านบาท เพื่อการใช้จ่ายของประชาชนจีนใน 100 เมือง 28 มณฑล การแจกคูปองดิจิทัลดังกล่าว ดำเนินการโดยรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งแจกเงินในจำนวนที่แตกต่างกันไปในแต่ละรอบ โดยรัฐบาลจะตั้งเงื่อนไขการใช้คูปองในแต่ละรอบ เช่น คูปอง RMB 40–10 หมายถึง รัฐบาลจะสมทบจ่าย 10 หยวน ก็ต่อเมื่อมีการใช้จ่ายถึง 40 หยวน (คล้ายโครงการคนละครึ่ง โดยมีความต่างกันตรงที่สัดส่วนเงินที่รัฐจ่ายเงินสมทบให้ไม่เท่ากันกับเงินที่ประชาชนจ่ายเอง) โดยจำนวนเงินที่รัฐบาลจ่ายสมทบถูกกำหนดให้มีมูลค่าตายตัว และคูปองสามารถใช้จ่ายได้ภายใน 7 วันนับจากที่ได้รับแจก ผลการศึกษาพบว่า คูปองดิจิทัลมีประสิทธิภาพสูงในการกระตุ้นการบริโภค โดยมีอัตราบริโภค (Marginal Propensity to Consume: MPC) สูงถึง 3.4–5.8 หยวน หมายถึง รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1 หยวน จะก่อให้เกิดการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น 3.4–5.8 หยวน ทั้งนี้ รัฐบาลใช้หลักความกลัวการสูญเสีย (Loss Framing) เป็นเครื่องมือ กล่าวคือ การทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะหากไม่รับใช้คูปองดิจิทัลแล้วจะสูญเสียประโยชน์นั้นไป เนื่องจากวิธีการได้รับคูปอง ประชาชนต้องลงทะเบียนรับคูปองและระยะเวลาการใช้งานเพียง 7 วัน จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีคูปองนำเงินที่ออมไว้ออกมาใช้คู่กับคูปองดิจิทัลนั่นเอง

Li, Foutz, Cai, Liang, & Gao (2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง “Impacts of COVID-19 Lockdowns and Stimulus Payments on Low-Income Population’s Spending in the United States” เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของการปิดเมือง (Lockdown) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจสำหรับการใช้จ่ายของประชากรที่มีรายได้น้อยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อ่อนแอและเปราะบางของสังคม ประชากรกลุ่มนี้มีรายได้น้อยกว่า 22,000 ดอลลาร์สหรัฐ อาศัยอยู่ใน 21,855 เขตไปรษณีย์ (Zip Code) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปิดเมืองของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และผลจากการที่รัฐจ่ายเงินกระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประชาชน จำนวน 1,200 ดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 38,400 บาท) ต่อคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้จ่ายเงินของประชาชน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน 5.6 ล้านรายการต่อวัน จากบัตรเครดิต (Debit) จำนวน 2.6 ล้านใบ ผลการศึกษาพบว่า 1) ในช่วงที่มีการปิดเมืองส่งผลให้ประชากรมีการใช้จ่ายเฉลี่ยรายวันลดลง 3.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อบัตร และ 2,214 ดอลลาร์สหรัฐต่อเขตไปรษณีย์ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน แต่หลังจากมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ทำให้มีการใช้จ่ายเฉลี่ยรายวันเพิ่มขึ้นเป็น 15.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อบัตร และ 3,307 ดอลลาร์สหรัฐต่อเขตไปรษณีย์ 2) ความแตกต่างของเขตพื้นที่ทางการเมืองจำแนกตามเขตไปรษณีย์ พบว่าเขตพื้นที่ของพรรคเดโมแครตมีการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายที่มีความผันผวนมากกว่าเขตพื้นที่ของพรรครีพับลิกัน 3) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งผลให้ประชากรที่มีรายได้น้อยมีการใช้จ่ายในหมวดสุขภาพและหมวดการกุศลเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังลดวิกฤตความมั่นคงทางอาหาร (Food Insecurity) และลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ระหว่างคนรวยกับคนจนได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันพบว่าการใช้จ่ายในหมวดที่ไม่จำเป็นและไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น คือ สุราและซิกา และ 4) ประชากรที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มในการใช้จ่ายสินค้าราคาประหยัดมากขึ้น เช่น สินค้ามือสอง สินค้าแบรนด์ราคาถูก และซื้อของจากร้านขายของชำ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐควรมีโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติมให้ตรงกับปัญหาที่แท้จริงของทุกกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ อาทิ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบก่อนหรือรุนแรงที่สุด หรือหมวดการใช้จ่ายที่สำคัญที่สุดสำหรับประชากรที่มีรายได้น้อย และควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้จ่ายเงินในหมวดที่เหมาะสม แนวทางที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ควรมีการสำรวจรูปแบบการใช้จ่ายแบบพลวัต (Dynamics) ในระดับบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถระบุวันที่มีการใช้จ่ายเมื่อได้รับการเงินกระตุ้นเศรษฐกิจ รายละเอียดของธุรกรรมแต่ละรายการ และข้อมูลประชากรในระดับบุคคลเพื่อประโยชน์ด้านการติดตามผลการใช้จ่ายจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม (2566) ได้ศึกษา “โครงการ Consumption Vouchers ของเกาหลีใต้ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19” ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลกลางของเกาหลีใต้ได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในเดือนพฤษภาคม 2563 โดยแจกบัตรกำนัลเพื่อการอุปโภคบริโภค (Consumption Voucher) วงเงินที่ได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกครัวเรือน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ ครัวเรือนที่มีสมาชิก ดังนี้ 1) 1 คน ได้รับเงิน 400,000 วอน (355 ดอลลาร์) 2) 2 คน ได้รับเงิน 600,000 วอน (532 ดอลลาร์) 3) 3 คน ได้รับเงิน 800,000 วอน (709 ดอลลาร์) และ 4) มากกว่า 4 คนขึ้นไป ได้รับเงิน 1,000,000 วอน (887 ดอลลาร์) นอกจากนี้ ประชาชนยังได้รับบัตรกำนัลเพิ่มจากรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งจะใช้ได้เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ ขณะที่บัตรกำนัลที่ได้รับจากรัฐบาลกลางสามารถใช้ได้ทั่วไป และมีอายุการใช้เพียง 3 เดือน และมีทั้งที่จำกัดสถานที่ที่ใช้และไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับว่าบัตรกำนัลนั้นออกโดยรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้กำหนดขอบเขตการใช้เพื่อสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางถึงขนาดเล็ก และไม่สามารถใช้ซื้อของผ่านร้านค้าขนาดใหญ่หรือผ่านช่องทางออนไลน์ได้ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่ใช้ไประหว่างร้านค้าที่ได้รับการ

สนับสนุนกับร้านค้าที่ไม่ได้รับการสนับสนุนพบว่า มาตรการของเกาหลีใต้มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นการบริโภคในชุมชนและภาคธุรกิจที่รัฐบาลต้องการสนับสนุนได้เป็นอย่างดี

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษารวบรวมเกี่ยวกับมาตรการแจกเงินหรือคูปองเงินดิจิทัลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของต่างประเทศในภาพรวมจะเห็นว่า มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) สภาพทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่รัฐบาลออกมาตรการดังกล่าวในช่วงที่เศรษฐกิจได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้มีความจำเป็นที่รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายกระตุ้นการบริโภค หรือรองรับการหดตัวของเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน เช่น ในกรณีของญี่ปุ่นที่ประสบปัญหาภาวะเงินฝืด (Deflation) ทำให้ขาดแรงจูงใจในการจับจ่ายใช้สอย ขณะที่จีน สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้เผชิญกับวิกฤตโควิด 19 การออกแบบมาตรการแจกเงินจึงควรต้องคำนึงถึงความจำเป็น และขนาดของเม็ดเงินที่จะอัดฉีดเข้าสู่เศรษฐกิจให้เหมาะสมกับวัฏจักรเศรษฐกิจในช่วงนั้น 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจน เช่น รัฐบาลต้องการกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยในระยะสั้น ซึ่งจะทำให้มาตรการดังกล่าวดำเนินได้ดี แต่จะไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดี หากประเทศมีแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจชะลอตัว เนื่องจากศักยภาพทางการผลิตที่ลดลง หรือมีอุปสรรคด้านอุปทานรวมของประเทศ หากเป็นกรณีนี้ รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการนำเงินกระตุ้นการลงทุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตมากกว่าการกระตุ้นการบริโภคในประเทศ และ 3) เงื่อนไขของโครงการ ประสบการณ์ในต่างประเทศยังแสดงให้เห็นว่า การออกแบบเงื่อนไขการแจกเงินที่มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงไปในกลุ่มเป้าหมาย เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ใช้จ่ายได้เฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางถึงขนาดเล็ก เช่น ในกรณีของจีนและเกาหลีใต้ แม้ว่าการแจกเงินในรูปแบบบัตรกำนัลเพื่อบังคับการบริโภค โดยมีข้อจำกัดทั้งด้านระยะเวลาหรือสถานที่ย่อมส่งผลดีกว่าการแจกเงินสดแบบไม่มีเงื่อนไข สำหรับการใช้นโยบายแจกเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยของสหรัฐอเมริกามีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรมีโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ตรงกับปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ อาทิ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบก่อนหรือรุนแรงที่สุด หรือหมวดการใช้จ่ายที่สำคัญที่สุดสำหรับประชากรที่มีรายได้น้อย และควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้จ่ายเงินในหมวดที่เหมาะสม อีกทั้งควรมีการสำรวจรูปแบบการใช้จ่ายในระดับบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเอื้ออำนวยยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถระบุวันที่มีการใช้จ่าย หรือรายละเอียดของธุรกรรมแต่ละรายการ เพื่อประโยชน์ด้านการติดตามผลการใช้จ่ายจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

สำหรับประเทศไทย การดำเนินนโยบายแจกเงินดิจิทัลมีข้อควรคำนึงที่สำคัญ คือ ต้องพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเงินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 53 ที่กำหนดเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ให้รัฐบาลกู้เงินเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนและอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศโดยไม่อาจตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทัน แต่จากข้อมูลภาวะเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่า อัตราความเจริญเติบโตของประเทศไทยยังไม่ถึงขั้นประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ เพียงแต่เป็นการชะลอตัวเท่านั้น ซึ่งการกู้เงินดังกล่าวอาจขัดต่อมาตรา 140 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 53 ของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เนื่องจากยังไม่มีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่มากพอสำหรับใช้เป็นเหตุผลในการกู้เงิน

อย่างไรก็ตาม นโยบายแจกเงินดิจิทัลมีข้อดี คือ อาจสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคใช้เงินตนเองเพิ่มเติมมากขึ้น และจะมีโอกาสทำให้ประสิทธิผลของนโยบายดังกล่าวสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันอาจส่งผลเสียต่อปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยให้รุนแรงมากขึ้นไปอีก โดยสัดส่วนหนี้ครัวเรือน

เมื่อสิ้นปี 2566 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 90.6 ต่อ GDP และหากบวกหนี้้นอกระบบรวมกันแล้ว ประมาณ 19 ล้านล้านบาท ซึ่งมากกว่าร้อยละ 100 ต่อ GDP ทำให้หนี้ครัวเรือนที่ค่อนข้างสูงของไทยกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง และกำลังบั่นทอนการบริโภคของภาคประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อย นอกจากปัญหาหนี้ครัวเรือนแล้ว บริบทหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดก็เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายการคลังเช่นกัน โดยหนี้สาธารณะของประเทศไทยในเดือนมกราคม 2567 อยู่ที่ร้อยละ 62.23 ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) พบว่า ในช่วงปี 2555-2565 หนี้สาธารณะของไทยเพิ่มขึ้นจาก 4.9 ล้านล้านบาท เป็น 10.3 ล้านล้านบาท โดยในเดือนกันยายน 2562 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่เกิดวิกฤตโควิด 19 หนี้สาธารณะของไทยมีเพียง 6.9 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.06 ต่อ GDP เท่านั้น แต่เมื่อเกิดวิกฤตโควิด 19 หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นมาเกิน 10 ล้านล้านบาท ต่อมาเมื่อสิ้นปี 2565 หรือสิ้นสุดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 หนี้สาธารณะอยู่ที่ระดับร้อยละ 60.67 จึงสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤต ระดับหนี้สาธารณะต่อ GDP จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทบกับกรอบความยั่งยืนทางการคลังของประเทศตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนดไว้ จึงได้มีการออกประกาศเรื่อง กำหนดกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 เพื่อกำหนดสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP ไม่เกินร้อยละ 70 เพิ่มขึ้นจากเดิมที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 เพื่อให้สัดส่วนหนี้สาธารณะสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและความจำเป็นของรัฐบาลในการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตโควิด 19 ทั้งนี้ ในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า ระดับหนี้สาธารณะต่อ GDP ของไทยอาจยังไม่ลดลง แม้เศรษฐกิจจะขยายตัวได้ในระดับร้อยละ 3-5 โดยตามแผนการคลังระยะปานกลาง พ.ศ. 2568-2571 ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่ระบุว่า หนี้สาธารณะต่อ GDP ของไทยจะอยู่ที่ร้อยละ 62.71-64.23 ต่อ GDP ซึ่งหากเกิดวิกฤตรอบต่อไป อาจต้องมีการขยายเพดานหนี้สาธารณะอีก ดังนั้น ประเทศไทยจึงอาจไม่มีพื้นที่การคลังเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และไม่เพียงพอที่จะรองรับนโยบายแจกเงินดิจิทัลที่ใช้เงินจำนวนมากเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น โดยไม่กำหนดกลุ่มเป้าหมายจำเป็นอย่างชัดเจน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจไทยในระยะยาวได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

“กรุงเทพธุรกิจ” ควารางวัลชนะเลิศข่าวเชิงวิเคราะห์ รางวัล ป่วย อิงภากรณ์. (2 มีนาคม 2567). สืบค้น 2 มีนาคม 2567 จาก <https://www.springnews.co.th/news/hot-issue/848311>

กองบรรณาธิการ. (10 มกราคม 2567). ทบทวนใหม่ไลน์ “เงินดิจิทัล 10,000 บาท” พ.ศ. นี้ถึงมือประชาชนแน่ไหม? บนปมร้อน ความเห็นกฤษฎีกา. **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก https://www.thairath.co.th/money/economics/thailand_econ/2753985

ณัฐวุฒิ เผ่าทวี. (15 พฤศจิกายน 2566). วิธีการแจกเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างชาญฉลาดของรัฐบาลจีน. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://www.blockdit.com/posts/6554987d4ce3a14fe8c24582>

ดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท. (2567). สืบค้น 2 มีนาคม 2567 จาก <https://policywatch.thaipbs.or.th/policy/economy-2>

TDR1 หนุนใช้ 'งบประมาณ' แจกเงินหมื่น!! (6 พฤศจิกายน 2566). **กรุงเทพธุรกิจ**. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/economic/1096781>

นักเศรษฐศาสตร์ลูกอี้อ ค้านแจกเงินดิจิทัล มี 2 อดีตผู้ว่าฯรพท. ร่วมด้วย. (6 ตุลาคม 2566). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.thaipost.net/hi-light/462001/>

ป.ป.ช. แนะนำ 8 ข้อก่อนเดินหน้า “ดิจิทัลวอลเล็ต” ใช้เงินงบบกตติ ลดเสี่ยงขัดกฎหมาย. (7 กุมภาพันธ์ 2567). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/336781>

ป.ป.ช. เสนอแนะรัฐบาล 8 ข้อ “ดิจิทัลวอลเล็ต” ป้องกันทุจริต-สร้างภาระการคลัง. (7 กุมภาพันธ์ 2567). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2761391>

เปรียบเทียบความเห็น “กฤษฎีกา-ป.ป.ช.” ดิจิทัลวอลเล็ต. (8 กุมภาพันธ์ 2567). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2567 จาก [https://www.pptvhd36.com/news/เปรียบเทียบความเห็น "กฤษฎีกา-ป.ป.ช." ดิจิทัลวอลเล็ต/216592](https://www.pptvhd36.com/news/เปรียบเทียบความเห็น%20กฤษฎีกา-ป.ป.ช.%20ดิจิทัลวอลเล็ต/216592)

พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม. (2566). นโยบายแจกเงินผ่านกระเป๋าดิจิทัล ถอดบทเรียนและประสบการณ์จากต่างประเทศ. **ฐานเศรษฐกิจ**. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://www.thansettakij.com/blogs/columnist/setsawana/579482>

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561. (19 เมษายน 2561). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 27 ก หน้า 1-23.

วิมุต วาณิชเจริญธรรม. (27 พฤศจิกายน 2566). นโยบายแจกเงินสร้างพายุหมุนทางเศรษฐกิจได้จริงไหม? ย้อนมองกรณีศึกษาญี่ปุ่นและจีน. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://www.the101.world/cash-handout-impact-japan-china/>

สุทธิ สุนทรานุรักษ์. (30 ตุลาคม 2566). **Shopping Coupon Program ปี 1999 กับ แนวคิดกระตุ้นเศรษฐกิจญี่ปุ่น** ด้วยการแจกเงินกันถ้วนหน้า. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://thaipublica.org/2023/10/sutthi40-shopping-coupon-program/>

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (11 กันยายน 2566). **นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา**. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/72077>

อัปเดต “เงินดิจิทัล 10,000” บาท ล่าสุดกรมเร่งขอความเห็นหน่วยงานเศรษฐกิจ. (13 กุมภาพันธ์ 2567). **ฐานเศรษฐกิจ**. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก <https://www.thansettakij.com/business/economy/585277>

ภาษาอังกฤษ

Hsieh, C-T., Shimizutani, S., & Hori, M. (2010). **Did Japan's Shopping Coupon Program Increase Spending?** Retrieved February 14, 2024 from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0047272710000241>

Li, K., Foutz, N. Z., Cai, Y., Liang, Y., & Gao, S. (2021). **Impacts of COVID-19 Lockdowns and Stimulus Payments on Low-Income Population's Spending in the United States**. Retrieved April 25, 2022 from

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0256407>

Liu, Q., Shen, Q., Li Z., & Chen, Shu. (2021). **Stimulating Consumption at Low Budget: Evidence from a Large-Scale Policy Experiment Amid the COVID-19 Pandemic**

Retrieved February 14, 2024 from

<https://pubsonline.informs.org/doi/epdf/10.1287/mnsc.2021.4119>